



VIDEO: Blíži sa leto a s ním aj nebezpečné úrazy a zranenia, košickí lekári sa preto vzdelávali na prípravnom seminári

Online, koscak.sk, 10. 6. 2025, 14:00

Botanická záhrada UPJŠ oslávila 75. narodeniny 3

Online, vskratke.sk, 10. 6. 2025, 14:18

Osud obľúbenej lekárky bol spojený s Prešovom a Tbilisi 5

Tlač, SME - Korzár, 11. 6. 2025



VIDEO: Blíži sa leto a s ním aj nebezpečné úrazy a zranenia, košickí medici sa preto vzdelávali na prípravnom seminári



10. 6. 2025, 14:00, Zdroj: kosicak.sk, Autor: Alexandra Hrešková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 6 407 GRP: 0,14 OTS: 0,00 AVE: 338 EUR

VIDEO: Blíži sa leto a s ním aj nebezpečné úrazy a zranenia, košickí medici sa preto vzdelávali na prípravnom seminári

S blížiacimi sa letnými prázdninami prichádza aj obdobie zvýšeného rizika úrazov – od pádov na kolobežkách cez nehody na bicykloch až po úpaly či intoxikácie. Aj preto sa v týchto dňoch konali odborné semináre zamerané na urgentnú medicínu, ktoré pripravila Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice v spolupráci so Záchranou službou Košice a Lekárskou fakultou **UPJŠ**.

Nemocnica uvádza, že cieľom vzdelávacej aktivity bolo priblížiť účastníkom najnovšie odporúčania v manažmente a liečbe urgentných stavov, so zreteľom na špecifiká letného obdobia. Medzi účastníkmi nechýbali lekári urgentných príjmov ani študenti medicíny. „Rady záujemcov o seminár sa rozširujú, a to je skvelý dôkaz toho, že personál urgentných príjmov je plný entuziazmu na výmenu skúseností z praxe a na získavanie a upevňovanie kontaktov medzi zdravotníckymi zariadeniami,“ uviedla pri otvorení podujatia Ivana Baraníková, námestníčka Úseku liečebno-preventívnej starostlivosti pre internistické odbory Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach.

Zachrániť ľudský život je najväčšia motivácia

Seminár bol zaradený do systému kontinuálneho medicínskeho vzdelávania a poskytol účastníkom komplexný pohľad na urgentnú starostlivosť – od legislatívnych rámcov až po prednemocničnú a nemocničnú liečbu konkrétnych stavov.

Zameral sa pritom na reálne situácie z každodennej praxe. „Aktuálne sa skončilo obdobie maturitných týždňov a osláv, čo viedlo k nárastu prípadov intoxikácií alkoholom. V lete však dominujú športové úrazy – najčastejšie z kolobežiek, bicyklov či korčúľ,“ upozornil Ladislav Neubert, odborník na urgentnú medicínu.

Okrem odbornej roviny chceli organizátori motivovať aj budúcich zdravotníkov, aby si vybrali a zotrvali v tomto dynamickom, no náročnom odbore. „Najväčšou motiváciou, prečo by si mali mladí medici vybrať urgentnú medicínu, je zachránenie ľudského života. To je najdôležitejšie, a ak sa to podarí, ten pocit je neopísateľný a ženie vás dopredu,“ zdôraznil Neubert.

Letné dobrodružstvá sú síce krásne, no môžu mať vážne následky

Ak sa ocitnete pri nehode alebo vážnom úraze, kým dorazí odborná pomoc, dodržte tieto zásady od Červeného kríža :

Zachovajte chladnú hlavu a vyhodnoťte bezpečnosť miesta – neohrozujte seba.

Zavolajte tiesňovú linku 155 alebo 112 a presne popíšte vzniknutú situáciu.

Zraneného nepresúvajte, pokiaľ mu nehrozí ďalšie nebezpečenstvo a počkajte na záchranárov.

Ak je bezvedomý a nedýcha, začnite s resuscitáciou – 30 stlačení hrudníka a 2 vdychy.

Netreba zabúdať na to, že práve základná prvá pomoc môže rozhodnúť o záchrane života. Letné dobrodružstvá sú síce krásne, no opatrnosť a vedomosti sú ten najlepší spôsob, ako si ich užijť bez vážnych následkov.

Autor: Alexandra Hrešková



Botanická záhrada UPJŠ oslávila 75. narodeniny

📅 10. 6. 2025, 14:18, Zdroj: vskratke.sk , Autor: Andrea Fridmanová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 243 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 70 EUR

Botanická záhrada **UPJŠ** oslávila 75. narodeniny

10 júna, 2025

Rozlohou 30 hektárov, skleními na ploche 3 500 štvorcových metrov a zbierkovým fondom vyše 4 000 druhov, poddruhov a kultivarov rastlín je najväčšou botanickou záhradou na Slovensku. Má najväčšiu zbierku kaktusov a cykasov medzi slovenskými botanickými záhradami a množstvo veľmi vzácných exemplárov rôznych tropických a subtropických rastlín.

Jej hlavnou náplňou je vedeckovýskumná a vzdelávacia činnosť zameraná na štúdium genofondu ohrozených a bežných druhov rastlín celého sveta so špeciálnym zameraním na karpatsko-panónsky región. Zároveň patrí medzi najviac navštevované inštitúcie v Košiciach.

Výber lokality

Botanická záhrada Univerzity Pavla Jozefa Šafárika začala písať svoju 75-ročnú históriu 5. mája 1950 zriadením Botanického ústavu Vysoké školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva, ktorá sídlila v Košiciach.

V tom čase sa novovzniknutý ústav rozprestieral na ploche 3 ha v areáli dnešnej Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach na Komenského ulici. Táto plocha nezodpovedala predpokladanému rozvoju, preto zriaďovateľ vytipoval novú lokalitu pod cintorínom Rozália na Červenom brehu. Zaujímavosťou je, že o výstavbe ústavu uvažovali aj na bývalom vojenskom cvičisku na Tereze, ktorá bola v tom čase nezastavaná.

Výstavba

Na jar 1951 sa na Červenom brehu rozbíhala výstavba skleníkov podľa projektov firmy Hontsch, národný podnik, Děčín. Medzičasom Vysokú školu poľnohospodárstva a lesníctva v Košiciach rozdelili, presťahovali do Nitry a Zvolena, a tak botanická záhrada od januára 1953 prešla pod rezort pripravovanej Slovenskej akadémie vied.

Až v roku 1954 bola vyšpecifikovaná v tom čase obrovská suma 6 400 000 Korún československých (v prepočte dnes „zanedbateľných“ viac ako 213 000 euro) na dobudovanie skleníkov, vymurovanie základov a postavenie komína a kotolne. Sústavu skleníkov s plochou 1 742 štvorcových metrov, rozdelenú na tri väčšie časti a sedem menších skleníkov, slávnostne odovzdali do užívania 14. októbra 1958.

Strážna veža

Súčasťou areálu botanickej záhrady bola aj plocha, ktorá v druhej polovici 19. storočia slúžila ako vinica. Na nej Ján Mathiasz šľachtil odrody maďarského stolového hrozna. Neskôr pre nevhodné klimatické podmienky preniesol sortiment odrôd do Tokajskej vínnej oblasti. Po roku 1965 vinicu obnovili.

Na ochranu novozakladaných viníc a ovocného sadu slúžila aj prvá budova v areáli, ktorá vyrástla v roku 1953, počas výstavby botanickej záhrady. Išlo o rozhľadňu, nazývanú aj strážna veža či strážny domček, s výškou šesť metrov a krásnym výhľadom na Košickú kotlinu s riekou Hornád. Ale podľa starých máp a fotografií existovala na tomto mieste ešte pred strážnym domčekom kaplnka, patriaca pravdepodobne k cintorínu Rozália, ktorú zrejme po nástupe komunistickej moci v Československu zbúrali.

Pod krídlami univerzity

Ku koncu roka 1959 došlo k delimitácii botanickej záhrady pod vznikajúcu vysokú školu – Pedagogický inštitút v Košiciach a od januára 1964 ju definitívne pričlenili k Univerzite Pavla Jozefa Šafárika.

Koncom leta 1966 sa začalo s výstavbou administratívnej budovy nad kotolňou. Budovu dali do užívania vo februári 1969.

O 20 rokov neskôr, v roku 1989, sa začali prvé konzultácie so záhradným architektom profesorom Ivarom Otrubom zo Záhradníckej fakulty Vysoké školy zemědělské v Brne o výstavbe tzv. Ekologickej náučnej plochy. Jej realizáciu ukončili v roku 2000.

Atraktívny priestor

Desaťročia existencie botanickej záhrady si postupne vyžiadali jednotlivé úpravy a rekonštrukcie. V roku 2014 začala rozsiahla rekonštrukcia troch najvyšších expozičných skleníkov. Po ukončení rekonštrukčných prác sa nanovo vysadili jednotlivé tropické expozície podľa tematických okruhov.



Počas ďalších rokov sa svojpomocne podarilo zrekonštruovať niekoľko menších pestovateľských skleníkov, spodné jazierka, podarilo sa čiastočne obnoviť oplatenie areálu. V roku 2019 došlo k rozsiahlej rekonštrukcii vnútorných priestorov administratívnej budovy.

Veľmi zásadný bol rok 2021, kedy sa začala komplexná revitalizácia administratívnej budovy, zameraná na zníženie energetickej náročnosti a modernizáciu vstupných priestorov do areálu botanickej záhrady. V budove pribudla kaviareň a návštevnícke centrum s polyfunkčným využitím, čo prinieslo kvalitatívnu zmenu pre návštevníkov záhrady.

Rekordná návštevnosť

Aj vďaka zmenám v infraštruktúre a atraktívnym podujatiam, ako sú výstava orchideí, motýlia šou, výstava bonsajov, či večerné komentované prehliadky, návštevnosť jedinečnej organizácie z roka na rok rastie. V roku 2024 zaznamenali rekordných vyše 85 000 návštevníkov.

Atraktívny exteriér pomáha plniť edukačnú, ale aj kultúrnu úlohu záhrady. Centrálna plocha pred skleníkmi je dejiskom koncertov vážnej i populárnej hudby v rámci kultúrneho leta, svadobných obradov, alebo vernisáží rôznych umeleckých výstav. Areál slúži aj na dobrovoľnícke aktivity a komunitný život.

V areáli nájdú záujemcovia dendrologický náučný chodník s relaxačnými stanovišťami a hernými prvkami, včelársky náučný chodník, expozíciu rastlín nášho okolia, či informačné tabule k bylinkovej záhrade. Tá navyše pokrýva aj požiadavky pre zdravotne znevýhodnené skupiny obyvateľstva svojim bezbariérovým prístupom a textami v Braillovom písme.

Domov vzácných živočíchov

Botanická záhrada **UPJŠ** je od roku 2002 zákonom vyhlásená za chránený areál. Je nenahraditeľným biocentrom v územnom systéme ekologickej stability mesta Košice a okrem rastlinných spoločenstiev je zároveň domovom množstva živočíchov, vrátane vzácných a ohrozených druhov.

Z doterajších sledovaní bolo v areáli zaznamenaných vyše 100 druhov vtákov, 25 druhov cicavcov, 8 druhov obojživelníkov a 3 druhy plazov. Osemnásť druhov chránených živočíchov patrí medzi chránené druhy európskeho významu a 25 druhov medzi chránené druhy národného významu, napríklad roháč veľký, rosnička zelená, užovka stromová či tesár čierny.

Míľnikom bol rok 2006, kedy sa začalo s programom biologickej ochrany v skleníkoch. Týmto sa vytvára zdravšie prostredie pre návštevníkov aj zamestnancov, nie sú ohrozené zámerne chované živočíchy (ryby, exotické motýle) a skleníky sú stále prístupné bez obmedzení.

Herbár s 55-tisíc rastlinami

Okrem rozsiahlych zbierok živých rastlín sa v Botanickej záhrade **UPJŠ** nachádza aj herbár, ktorý je súčasťou siete verejných herbárov, v medzinárodnej databáze má kód KO. Obsahuje približne 55-tisíc položiek, z toho údaje o 40 tisícoch z nich sú zaznamenané v elektronickej databáze.

Medzinárodná spolupráca

V rámci medzinárodnej spolupráce je Botanická záhrada **UPJŠ** okrem iného od roku 1954 zapojená do programu medzinárodnej výmeny semien rastlín Index seminum. Výmena medzi botanickými záhradami predstavuje významný zdroj materiálu pre budovanie a obohacovanie zbierok rastlín. Záhrada v rámci tohto programu aktuálne spolupracuje s približne 400 botanickými záhradami a inštitúciami na celom svete.

Od roku 1991 vydáva Botanická záhrada **UPJŠ** medzinárodný vedecký časopis Thaiszia – Journal of Botany.

V zmysle medzinárodnej Konvencie o biologickej diverzite je hlavnou náplňou aktivít Botanickej záhrady **UPJŠ** vedeckovýskumná činnosť zameraná na sústredovanie a štúdium genofondu ohrozených a bežných druhov celého sveta. Je členom niekoľkých medzinárodných a domácich vedeckých či edukačných organizácií.

Autor: Andrea Fridmanová

Foto: Archív BZ **UPJŠ**

Súvisiace

Autor: Andrea Fridmanová

Osud obľúbenej lekárky bol spojený s Prešovom a Tbilisi

☐ 11. 6. 2025, Zdroj: **SME - Korzár**, Strana: 8, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Autor: **Michal Frank**, Sentiment: **Negatívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 126 523 GRP: 2,81 OTS: 0,03 AVE: 1920 EUR

Osud obľúbenej lekárky bol spojený s Prešovom a Tbilisi

ZOMRELA PSYCHIATRIČKA A EXPOSLANKYŇA INGE ERISTAVI

Príbeh jej rodičov bol predobrazom filmu Prerušená pieseň.

PREŠOV. Dcéra rodičov zo slávneho filmu, sestra futbalovej legendy, mama uznávaného architekta. No pozoruhodný je hlavne osud jej samotnej.

Patrila medzi uznávané odborníčky z oblasti psychiatrie, bola výraznou komunálnou poslankyňou. V Prešove sa navždy rozlúčili s lekárkou Inge Eristavi. Zomrela vo veku nedožitých 79 rokov.

Jej bratom bol už tiež zosnulý futbalový reprezentant Igor Novák, sestrou vysokoškolská pedagogička a niekdajšia dekanka na Fakulte humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity docentka Nadežda Krajčová a jej synom je uznávaný architekt Irakli Eristavi, držiteľ viacerých prestížnych ocenení.

Z Tbilisi do Prešova

Rodáčka z gruzínskeho Tbilisi Inge Eristavi-Nováková spojila celý svoj život s Prešovom.

Narodila sa 14. júna 1946 v gruzínskej metropole Tbilisi gruzínskej lekárke Tine Chidirbegišvili a slovenskému otcovi Jánovi Novákovi, hrdinovi bojov na Dukle, ktorý pochádzal z Ruských Peklián pri Prešove. Príbeh jej rodičov sa stal predobrazom známeho filmu z roku 1960 Prerušená pieseň. Hlavné úlohy si v ňom zahrali Július Pántik a Lia Eliava.

„Nebola to čistá pravda, ale v takom diele istá miera štylizácie musí byť. V hlavných veciach sa príliš nelíši od reality,“ povedala Naďa Krajčová po rokoch reportérovi denníka Pravda Michalovi Zemanovi. Naďa Krajčová (rodená Nováková) bola sestrou Inge, vyrastali spolu už nie v Gruzínsku, ale v Prešove.

Rok po narodení prišla mama s malou Inge za otcom na Slovensko.

Najstaršia Inge a najmladšia Naďa mali aj brata Igora, neskoršiu ikonu nielen prešovského futbalu. Narodil sa, podobne ako jeho sestra Naďa, už v Prešove, od Inge bol o dva roky mladší. V roku 1970 si premiérovu obliekol prvotný dres prešovského Tatranu.

Hrával aj v pražskom Bohemianse a dotiahol to až do reprezentácie ČSSR, v ktorej odohral šesť zápasov a raz sa zapísal aj do listiny strelcov. Začiatkom 70. rokov patril podľa výsledkov ankiet k najlepším futbalistom v Československu. V Prahe jeho rozbehnutú hráčsku kariéru uľalo zranenie, a tak futbalový záložník presedlal na trénerskú dráhu.

Začínal v Giraltovciach, cez Bardejov a prešovský dorast prešiel na hlavný trénerský post v Tatrane a bol aj pri jeho najväčšom úspechu v 90. rokoch, keď viedol zeleno-bielych v Pohári víťazov pohárov. Neskôr pôsobil v zahraničí, v Ománe, Kátare a Malajzii. Zomrel pred deväťdesiatimi rokmi.

Na medicínu do Košíc a späť do Gruzínska

Kým Igor bol od malička športovcom, hoci z neho chceli mať rodičia huslistu a Naďa sa dala na akademickú dráhu, Inge sa vybrala v maminých šľapajach.

Po skončení strednej školy nastúpila na štúdium medicíny na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Potom pokračovala v štúdiu na lekárskej fakulte v Tbilisi, kam sa presťahovala za svojou starou mamou.

Počas štúdií stretla svojho manžela Tejmuraza Eristaviho, s ktorým má jediného syna Irakliho. Podobne ako jeho mama, aj on sa v roku 1969 narodil v gruzínskom Tbilisi. V súčasnosti žije v Prešove.

Do metropoly Šariša sa Inge Eristavi s manželom presťahovala v roku 1973. Nastúpila na psychiatrické oddelenie prešovskej nemocnice, kde pôsobila až do roku 2006.

Potom si založila súkromnú psychiatrickú ambulanciu. Bola vyhľadávanou lekárkou, prax vykonávala až do roku 2012, keď odišla do dôchodku.

Dlhoročná poslankyňa, vyhľadávaná psychiatricka



Známa je aj vďaka svojej spoločenskej angažovanosti, predovšetkým v sociálnej oblasti. Tri volebné obdobia, od roku 1994 do roku 2006, bola poslankyňou mestského zastupiteľstva za Stranu demokratickej ľavice. Bola aj členkou prešovskej mestskej rady a predsedníčkou sociálnej komisie.

Spája sa s ňou napríklad snaha o zachovanie detských jasí i ďalšie aktivity v sociálnej oblasti, no svoje poslanie videla hlavne v lekárskej praxi.

V nej mala roboty viac než dosť, bola uznávanou odborníčkou, obľúbenou lekárkou. Jej ambulancia na Sídlišku III bola v plnej permanencii.

„Pacienti oceňovali jej odbornosť, empatiu, schopnosť pochopiť ich trápenie a dať im nádej na vyliečenie. Za to všetko sú jej bývalí pacienti dodnes vďační,“ vyjadrili sa o doktorke Inge Eristavi jej najbližší.

Jej kolegyne a kolegovia potvrdili, že s nimi mala vždy veľmi dobrý vzťah. „Vždy keď bola príležitosť, s láskou a ochotou im pripravila niečo z gruzínskej kuchyne,“ prezradili.

O spoločenské dianie sa zaujímal aj v zrelom veku, ale skôr ako jeho pozorovateľka. Celý život rada a veľa čítala, po odchode do penzie to boli najmä kriminálky.

Zomrela 2. júna v Prešove, po vážnej chorobe, dvanásť dní pred svojimi 79. narodeninami.

Inge Eristavi.

FOTO: ARCHÍV

Jána Nováka, hrdinu bojov na Dukle, stvárnil vo filme Július Pántik.

FOTO: ARCHÍV

Autor: MICHAL FRANK